50 T A L O O Y I N CAAFIMAAD AH

IBNU QAYYIM AL_JAWZIYAH

TURJUME: ABDULLAHI ABDIRAHMAN ALI

50 TALOOYIN CAAFIMAAD AH

Qoraaga buugga: IBNU QAYYIM AL-JAWZIYAH

Turjumaanka buugga: ABDULLAAHI ABDIRAHMAN ALI

Tusmada Buugga

Tusmada Buugga	3
Hordhac	4
Afeef	4
Ujeedada Buugga	5
Waxyaabaha uu ka kooban yahay	6
Taariikhdiii Ibnu Qayyim	7
50 Talooyin cafimaad ah	10
Dhammaad	19

Hordhac

marka koowaad Ammaan iyo mahad idilkeed waxaa mudan Allaah, Kaasoo ii suurtagaliyey in aan buuggan qoro. kadib Ka nabad ahaansho xummaan oo idil iyo naxariis Allena korkiisa ha ahaato imaamkii Anbiyada iyo Rususha Nabigeenii muxammed SCW iyo ehelkiisa iyo asxaabtiisa iyo dhammaan cidii rumaysay.

Afeef

Waxa aan cidkasta ka raaliganiyaa wax kasta oo khalad ah oo ay ku arkaan dhiganahaan, waxaana ka codsanayaa in ay ii soo gudbiyaan, waayo bini'aadan ayaan u ahay qaladkaas, Bini'aadankuna waxa uu sameeyo lagama waayo ceeb iyo nusqaan.

Cidda dhamaystiran ee marna aan qaldamin oo aan gafin misna nusqaan oo idil ka hufan waa ilaahay SWT oo kaliya.

ujeedada Buugga

waxa aan akhriyey Kitaabka " dhibbu nabbawi" ee uu Ibnu qayyim RX uu qoray, waxaana ku dhex arkay faa'idooyin cajiib ah oo aan jeclaan lahaa in la helo qof kitaabkaas oo idil ku turjuma Af_soomaali.

Markii uu ibnu qayyim kitaabkiisa sii dhameeneyey ayaa uu ku soo gaba-gabeeyey Cutub aad u muhiim ah oo cutubadii ka horeeyey oo idil ay soo hoos galayaan.

Aniga shaqsi ahaan aad baan u jeclaan lahaa in aan Turjumo kitaabkaas oo idil, laakiin duruufo jiro awgeed ayey iigu suurtoobi wayday, Laakiinse waxa aan is iri hadii aad wada turjumi wayday kitaabka oo idil, kawaran hadii aad turjunto Cutubka u dambeeya kitaabkaas oo faa'idooyinka badan ay ku jiraan.

waxa aan go'aansaday in aan turjumo cutubkaas oo afkayga hooyo aan ku qoro, si ay uga faa'iideestaan bulshada soomaaliyeed.

waxyaabaha uu ka kooban yahay buuggu

sida aan kor ku xusay buuggu waa turjumid aan turjumay Cutubka u dambeeyay kitaabka "dhibbu nabawi".

Cinwaanka cutubkaas ayaa ah "Dardaan guud oo waxtar leh iyo ka digidda waxyaabaha aan wanaagsanayn xagga caafimaadka" Waana sidaas uu sheegay shiikhu oo Buuggu waxa uu ka koobnaan doonaa Labadaas qaybood oo kala ah Talooyin la rabo in aan qaadanno oo aan nolosheena ku dhisno iyo ka digid lanooga digayo waxyaabo caafimaadkeena dhaawici kara.

Waxa aan isku dayey in aan ka dhigo qodobbo oo mid waliba aan u sameeyo qodob gooni ah.

Sidoo kale waxa aan sameeyey in aan sharxo hadii uu jiro qodob u baahan sharaxaad dheeri ah ama in aan ka bixiyo tusaale si loo fahmo, sidoo kale waxa aan ku daray oo aan ku kordhiyey qodobo kale oo aan ka soo xigtay buug kale, oo aan is iri waxaa ku jira faa'idooyin dheeri ah.

ilaahay mahadii Waxa ayna noqeen **50** qoddob oo aad u muhiim ah.

Waxa aan is leeyayahay qofka noloshiisa ku dabaqa (ku saleeya) qodobadaas, waxa uu ka badbaadi doonaa cudurro aad u badan hadii ilaahay doono.

Taariikhdii ibnu Qayyim

Kumuu ahaa ibnu Qayyim?

magaciisu waa Abuu cabdillaahi shamsu-diin maxamed ibnu abi bakar ibni ayuub oo loo yaqaano ibnul qayyim al_jawziyah. waxa uu dhashay sanadkii **691**dii hijriyada,oo waafaqsan **1292**dii miilaadiga.

Waxa uu ku barbaaray magaalada dimishiq ee caasimada suuriya.

Waxa uu cilmiga barashadiisa bilaabay isaga oo da'yar, waxa uuna cilmi faro badan ka bartay culimo aad u faro badan, sida cilmiga tafsiirka, xadiiiska, carabiyadda iyo fiqhigaba.

Waxaa ka mid ahaa culimadii uu wax ka bartay uguna muuqashada badnaa aadna u saameeyey **sheekhul islaam ibnu taymiya** Rx, oo uu la kulmay markii uu shiikhu ka soo noqday wadanka masar una soo laabtay magaalada dimishiq, sanadkii **712** ee hijriyada oo waafaqsan **1313** ee miilaadiga, waa uuna laazimay illaa uu ka geeriyooday ibnu taymiya RX sanadkii **728** hijriyada oo waafaqsan **1328** miilaadiga.

Waqtiga uu ibnu qayim la joogay shiikhiisa ibnu taymiya oo uu wax ka baranayey waxa ay ahayd muddo ku dhawaad **17** sano ah.

Ibnu qayyim waxa uu ka mid ahaa culimadii waa wayneed ee saamaynta badan ku yeeshay dunida waqtigiisa.

Waxa uuna qoray kutub aad u faro badan oo ilaahay SWT umadda ku anfacay, tirada kutubtiisu waxa ay gaaraysaa 744 kitaab.

Shiikhu waxa uu ka mid ahaa culimada aadka u sugay oo u bartay culuumta shareecada qaybaheeda kala duwan.

Waxaa ka mid ahaa culuumta uu shiikhu aadka u yaqiinay dawaynta cudurada qalbiga ku dhaca iyo kuwaa jirka ku dhaca, labadooduna laba kitaab oo waa wayn ayaa uu ka qoray, oo ummadu oo idil ay ka faa'idaysatay.

sida loo daweeyo cudurada qalbiga ku dhaca waxa uu ka qoray kitaab magaciisa la yiraahdo "addaa' waddawaa" oo macnihiisu yahay cudurka iyo dawadiisa.

sidoo kale magaca kitaabka uu ka qoray sida la iskaga daweeyo cudurrada jirka ku dhaca iyada oo la isticmaalayo qaababkii uu nabiga SCW isku dawayn jiray, dadkana u dawayn jiray iyo waxyaabihii uu isticmaali jiray suubanuhu SCW ama dawo in ay yihiin uu tilmaamay, kitaabkaasna magaciisa waxaa la yiraahdaa "dhibbu nabbawi".

Waxa uu geeriyooday ibnu qayyim RX sida ay sheegeen culimada kala ah: ibnu rajab, ibnu kathiir iyo ibnu xajar alcasqalaani habeen khamiis ah sanadkii **751** ee hijriyada oo waafaqsan **1351** ee miilaadiga, isaga oo da'diisu ay tahay **60** sano , waxaana lagu duugay magalaada dimishiq.

50 Talooyin caafimaad ah

- **1.** iska ilaali cuntada badan, waayo waxa ay fasahaadisaa caloosha, waxa ay daciifisaa jirka, waxa ay leedahay wahsi iyo caajis badan, sidoo kale waxaa laga dhaxlaa cudurro.
- 2. markii aad wax cunaysid si fiican u ruug cuntada oo ilkaha ugu burburi.
- **3.** ha cunin wax aysan ilkahaagu ruugi Karin ama calalin Karin, waayo calooshadu waxa kari waayaysaa dheefshiidkiisa.
- 4. ha cunin qudaarta iyada oo bisil mooyee.
- 5. waxba ha cunin adiga oo dharagsan.
- **6.** U cun si dhexdhexaad ah, sido kale ha cunin ilaa calooshaadu ka buuxsanto.
- 7. ha seexanin adiga oo aan musqusha (xamaamka) galin.

- **8.** sido kale ha galin musqusha {xamaamka} adiga oo aad u dharagsan.
- 9. Nadiifi calooshaada waqti waliba oo wasakhda ka saar.
- **10.** ha isku celin waxa kaa soo baxaya sida kaadida ama saxarrada ama neefta, waayo arrinkaasi jirka ayuu dhibayaa.
- 11. ha iska qaadan daawo in aad xanuusan tahay mooyee, misna dhaqtarna kuu soo qoray, waayo waxaa laga yaabaa in ay kugu dhacaan cudurro hor leh ama xanuunkii ku hayey kugu sii bato.
- **12.** Badso qubayska, waayo qubayska badan waxa uu xoojiyaa jirka.
- **13.** ha ka tagin socodka, oo waa in aad maalinkii waqti ka mid ah lugaysaa.
- **14.** hurud hurdo kugu filan ugu yaraan 6 saacadood ilaa 8 saacadood Habeenkii.

- **15.** Iska ilaali hurdada badan, waayo qalbiga ayey indho tirtaa sidoo kalena caajis badan ayaa laga qaadaa.
- ay waxyeelo u gaysataa fahanka iyo maskaxda.

  Waxaa aan xasuustaa hadal uu yiri dhaqtar hadda ka hor oo ahaa " qadaadka ama jeego-jeego oo loo seexdo, caafimaad ahaan ma fiicno gaar ahaan dadka qaba neefta oo ay neefta dhibayso. Markaas ayaan soo xasuutay hadalkii nabiga SCW oo ahaa "u seexda dhinac-dhinac".
- 17. ha seexan habeenkii adiga oo aan cashayn waayo casho la'aanta waxaa laga qaadaa duqnimo, sidoo kale nabiga SCW xadiis laga wariyey ayaa macnihiisu waxa uu ahaa "casheeya habeenkii,sacab timir qalalanba ha ahaatee, waayo casho la'aantu waxa ay sababtaa gabow".
- **18.** Iska ilaali murugta badan iyo wel-welka badan .

- **19.** iska ilaali soo jeedka habeenkii ama dhafarka, waayo cimri degdeg ayaa laga qaadaa.
- **20.** iska ilaali guurka islaamaha wayn {cajuusta ah}, waayo waxa laga qaadaa mawtul faja'{ geeri degdeg ah} iyo cumri deg-deg.
- **21.** iska ilaali istoobidda iyo sar-sarka in aad u baahatid mooyee.
- **22.** iska ilaali in aad isku mar cuntid kalluun iyo ukun, waayo waxaa laga qaadaa baabasiir, gawso xanuun iyo cudurro kale.
- **23.** iska yaree mlixda{cusbada} iyo sonkorta ee cunto maalmeedkaaga.
- 24. caruurta ha bootbootin, bootbootinta badan ee caruurta waxa ay ka dhaxlaan cudurada neerfaha iyo wadnaha ku dhaca, jacaylka iyo hilowga caruurta intuu kaa bato yuusan dhib u keenin isla ilmihii aad jeclayd.

- 25. u mari caruurta saliid saytuun inta aadan xafaayada u xirin, waayo xafaayadaha qaar waxa ay caruurta ku keenaan wax la dho diaper rash oo ah finan yaryar oo ay xafaayadu sababto,saliid saytuuntana finankaas ayey ka hortagtaa.
- **26.** Qofka calooshiis ku kulmiya ukun iyo caano, kadibna uu ku dhaco cudurka juudaanka ah ama Baras yuusan eedayn nafsadiisa mooyee.
- **27.** Qofka gala musqusha (xamaamka) isaga oo aad u dharagsan, kadibna uu ku dhaco xanuunka faalijka ah, yuusan eedayn nafsadiiisa mooyee.

- **28.** Qofka xaaskiisa u taga {galma la sameeya}, kadibna joojiya isaga oo aan dhamaysan{biyihii ka imaan} kadibna ay kaadidu ku ceshanto, yuusan eedayn nafsadiisa mooyee.
- **29.** Qofka u galmooda xaaskiisa iyada oo xayd qabta, kadibna uu ku dhaco cudurka juudaanka la yiraahdo, yuusan eedayn nafsadiisa mooyee.

- **30.** Afar shay jirka ayey daciiifiyeen; dhafarka, gaajada badan, murugta badan iyo galmada badan.
- **31.** Afar shay fiirintoodu {eegmadoodu} farxad ayey ku siinayaan; meelaha cagaaran, biyaha soconaya, miraha iyo shayga aad jeceshahay.
- **32.** labo shay arraga ayey daciifiyaan: Daawasha muuqaaladda xun-xun, iyo wax ku akhrinta iftiin daciif ah.
- **33.** Labo shay arraga ayey xoojiyaan: indho-kuul oo la marsado marka la seexanayo iyo cunista kaarootadda.
- **34.** Afar shay wajiga ayey nuurka ka qaadan oo madoobeeyaan: beenta, macaasida{dambiga} badan iyo zinada iyo baryada dadka.
- **35.** labo shay nuurka wajiga ayey kordhiyaan{badiyaan}: runta,deeqsinimada, dhoorsanaanta iyo cabsida alle SW.

- **36.** Afar shay carrada alle SW ayey soo jiidaan; kibirka, xasadaka, beenta iyo iskudirka.
- **37.** Afar shay Rizqiga ayey soo jiidaan; saddaqada oo la badiyo, habeenkii oo salaatu laylka la tukado,danbidhaafka oo la badiyo iyo xuska ilaahay oo la badiyo.
- **38.** Afar shay Rizqiga ayey diidaan oo yareeyaan; subaxdii oo la seexdo, salaada oo yaraata, caajis badan iyo khiyaanada.
- **39.** Afar shay fahanka iyo maskaxda ayey dhibaan; cunnida waxyaabaha dhanaan ama macaan oo la badsado, qadaadka {jeego-jeego} oo loo seexdo, murugta iyo wel-welwel faro badan.
- **40.** Labo shay caqliga ayey wax u dhimaan: qosolka badan iyo isla sheekaysiga badan.

- **41.** Ha raacin gaari, ama bajaaj adiga oo ay kaadi ku hayso, waayo jugta bajaajka ama gaariga uma wanaagsana kilyahaaga,sabbtoo ah kilyuhu marka qofka ay kaadi hayso si fudud ayey u dhaawacmi karaan.
- **42.** Nin la oran jiray xaarith ibnu kaladah ayaa yiri" qofka doonaya in uu cimrigiisu dheeraado ha sameeyo lixdaan arrimood:
- **43.** xilli hore ha cuno qadada, kadibna saacad ha seexdo.
- **44.** sidoo kale xilli hore ha casheeyo, kadibna ha socdo ugu yaraan afartan tallaabo.
- **45.** ha iska yareeyo u tagidda dumarka.
- **46.** haka guursan dumarka mid dhalinyaro ah mooyee.
- **47.** haka cunin qudaarta teeda bisil mooyee.
- **48.** ha cunin waxba adigoo gaajaysan mooyee, sido kale iska ilaali in aad cunto ka dabagaysid cunto kale."

49. "in aad iska yaraysid waxyaabaha ku dhibaya ayaa ka wanaagsan in aad badsatid waxyaabaha ku anfacaya".

Tusaale ahaan, qof ayaa waxa uu qabaa macaan waxaana lagu yiri macaanka iska ilaali, waxaa fiican in uusan u dhawaanba waxyaabaha macaan, oo uu san is dhihin dhib malahan iska cun, dawadii baad qaadanaysaa.
Tani waa qaacido hadii aan nolosheena ku dhisi lahayn cudurro badan aynu ka badbaadi lahayn.

50. "ka hortagga ayaa ka wanaagsan is daawaynta"

Tani waa qaacido kale oo muhiim ah marka la joogo cariga "goobaha" caafimaadka, waayo in aad samaysid ka hortag iyo arrimo aad uga hortagaysid cudurka si uu jirkaaga uga badbaado cudurkaas ama uu awood uu iskaga celin karo u yeesho sida in aad ku dadaashid kor u qaadida difaaca jirkaaga ama ka fogaanshaha goobaha qashinka iyo wasakhda yaalaan, ama uu cudurka kaa soo raaci karo, arrimahaas oo sameysid waxa ay ka fiican oo ay ka wanaagsan yihiin in aad isticmaasho dawo marka uu cudurka kugu dhaco adiga oo aan is daryeelin.

ALLAH MAHAD LEH

WAQTIGA AAN QORAY:

29/11/1445 ee hijriga oo waafaqsan 06/06/2024 ee miilaadiga.

Talo iyo Tusaale iigu soo hagaaji:

whatsapp: +252-90-7665301

Email: Abdullahiabdirahmanali5301@gmail.com

DHAMMAAD